

Sygn. akt VII P 11/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant sekr. sądowy Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 grudnia 2021 r. w Warszawie

sprawy z powództwa S. D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o rentę wyrównawczą

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. D. następujące kwoty tytułem renty wyrównawczej:

- po 1.000 zł (jeden tysiąc złotych) miesięcznie za okres od maja 2012 r. do sierpnia 2013 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 1.715,38 zł (jeden tysiąc siedemset piętnaście złotych i trzydzieści osiem groszy) miesięcznie za okres od września 2013 r. do października 2014 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 2.128,24 zł (dwa tysiące sto dwadzieścia osiem złotych i dwadzieścia cztery grosze) miesięcznie za okres od listopada 2014 r. do lutego 2015 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 2.102,75 zł (dwa tysiące sto dwa złote i siedemdziesiąt pięć groszy) miesięcznie za okres od marca 2015 r. do lutego 2016 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 2.100,77 zł (dwa tysiące sto złotych i siedemdziesiąt siedem groszy) miesięcznie za okres od marca 2016 r. do lutego 2017 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 2.030,00 zł (dwa tysiące trzydzieści złotych) miesięcznie za okres od marca 2017 r. do lutego 2018 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 2.008,59 zł (dwa tysiące osiem złotych i pięćdziesiąt dziewięć groszy) miesięcznie za okres od marca 2018 r. do lutego 2019 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 1.957,10 zł (jeden tysiąc dziewięćset pięćdziesiąt siedem złotych i dziesięć groszy) miesięcznie za okres od marca 2019 r. do lutego 2020 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 1.924,19 zł (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia cztery złote i dziewiętnaście groszy) miesięcznie, za okres od marca 2020 r. do lutego 2021 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca,

- po 1.876,20 zł (jeden tysiąc osiemset siedemdziesiąt sześć złotych i dwadzieścia groszy) miesięcznie począwszy od marca 2021 r., płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca

wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, zaliczając na poczet zasądzonych kwot, wypłacone dotychczas kwoty z tytułu zabezpieczenia powództwa,

2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

3. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz S. D. kwotę 5.760,00 zł (pięć tysięcy siedemset sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

SSO Renata Gąsior

UZASADNIENIE

Powód S. D. pozewem z 13 lipca 2012 r. (data stempla pocztowego) wniósł o zasądzenie od pozwanego Budownictwa (...) S.A. z siedzibą w W. następujących kwot:

- 200.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami od 16 maja 2012 r. do dnia zapłaty;
- 1.000,00 zł tytułem renty płatnej z góry do 10 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z kwot, począwszy od maja 2012 r.

w związku z wypadkiem przy pracy, któremu uległ w dniu 7 marca 2012 r. (pозew z dnia 13 lipca 2012 r. k. 2-8, k. 36).

W dniu 8 września 2016 r. powód zmodyfikował powództwo, wnosząc ostatecznie o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 500 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 200 000,00 zł od 16 maja 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, a także w wysokości ustawowej za opóźnienie od kwoty 300 000,00 zł od 9 września 2016 r. do dnia zapłaty. Dodatkowo powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz świadczenia rentowego w kwocie 2 465,38 zł miesięcznie płatnej do 10 dnia każdego miesiąca oraz kwoty w wysokości 12 202,32 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 7 947,86 zł od 8 kwietnia 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi od kwoty 4.254,46 zł od 3 listopada 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. i odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pismo procesowe z dnia 8 września 2016 r. k. 1095-1098).

W odpowiedzi na pozew z dnia 24 września 2012 r., a także w dalszych pismach procesowych, strona pozwana (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odpowieź na pozew z dnia 24 września 2012 r. k. 64-70, pismo procesowe z dnia 17 października 2016 r. k. 1109-1113).

Wyrokiem z 24 marca 2017 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie w sprawie o sygn. akt VII P 53/12:

- zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda S. D. kwotę 120 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonym od 16 maja 2012 r. do dnia zapłaty;
- zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda S. D. kwotę 12 202,32 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 7.947,86 zł od 8 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty i odsetkami liczonymi od kwoty 4.254,46 zł od 3 listopada 2014 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda S. D. kwotę:
  - po 1000 zł miesięcznie tytułem renty wyrównawczej płatnej z góry do 10 dnia każdego miesiąca począwszy od maja 2012 r. do 9 września 2013 r.

- po 1715,38 zł tytułem renty wyrównawczej płatnej z góry do 10 dnia każdego miesiąca począwszy od 10 września 2013 r. do 9 listopada 2014 r.
- po 2465,38 zł tytułem renty wyrównawczej płatnej z góry do 10 dnia każdego miesiąca począwszy od dnia 10 listopada 2014 r.

wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności terminowości płatności którejkolwiek z rat, zaliczając na poczet zasądzonych kwot, wypłacone dotychczas powodowi kwoty z tytułu zabezpieczenia powództwa;

4. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,
5. nie obciążył powoda kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej,
6. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda S. D. kwotę 7 200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
7. zasądził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa - Kasa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 6.000 zł tytułem opłaty od pozwu od której powód był zwolniony, oraz kwotę 1860 zł tytułem zwrotu wydatków sądowych poniesionych w toku procesu tymczasowo przez Skarb Państwa, w pozostałym zakresie przejmując wydatki na rachunek Skarbu Państwa (wyrok z 24 marca 2017 r. k. 1238-1239).

Na skutek apelacji obu stron od powyższego wyroku, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 9 listopada 2018 r. w sprawie o sygn. akt III APa 52/17:

- I. zmienił wyrok w punktach 1 i 4 w ten sposób, że zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz S. D. kwotę 240 000 zł z ustawowymi odsetkami od 16 maja 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. i z odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, oddalając powództwo o zadośćuczynienie w pozostałej części;
- II. zmienił wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że oddalił powództwo o odszkodowanie;
- III. uchylił wyrok w punkcie 3 i przekazał sprawę w części dotyczącej renty wyrównawczej do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając mu rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego w tym zakresie;
- IV. zmienił wyrok w punktach 5 i 6 w ten sposób, że zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa prawnego w zakresie rozstrzygnięcia o zadośćuczynieniu i odszkodowaniu;
- V. oddalił obie apelacje w pozostałej części;
- VI. zniósł między stronami koszty zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej w zakresie rozstrzygnięcia o zadośćuczynieniu i odszkodowaniu;
- VII. zmienił wyrok w punkcie 7 w ten tylko sposób, że nakazał pobrać od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie dodatkowo kwotę 6 000 zł tytułem uzupełnienia opłaty od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić;
- VIII. nakazał pobrać od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie kwotę 12 000 zł tytułem opłaty od apelacji, której powód nie miał obowiązku uiścić (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie k. 1495-1497).

W odniesieniu do uchylonego rozstrzygnięcia Sądu I instancji w przedmiocie renty wyrównawczej, Sąd Apelacyjny ocenił, że nie poddaje się ono kontroli instancyjnej z powodu braku jakichkolwiek ustaleń faktycznych istotnych w tym przedmiocie, konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w tym zakresie w całości. Sąd Apelacyjny ocenił, że rozstrzygnięcie to było przedwczesne, a Sąd Okręgowy nie poczynił ustaleń faktycznych, a

swoje rozstrzygnięcie oparł wyłącznie na ogólnikowym stwierdzeniu, że renta została ustalona jako różnica pomiędzy dochodami otrzymywanymi przed wypadkiem, a kwotą obecnie otrzymywaną z ZUS, przy czym nie wskazano, w jakiej wysokości S. D. otrzymywał wynagrodzenie przed wypadkiem ani jaką wartość świadczenia z ubezpieczenia społecznego Sąd Okręgowy przyjął do ustalenia kwoty renty. Sąd II instancji zauważył przy tym, że na przestrzeni toczącego się postępowania wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy ulegała zmianie, chociażby biorąc pod uwagę coroczną waloryzację tego świadczenia przeprowadzaną przez ZUS z dniem 1 marca każdego roku. Sąd Apelacyjny zobowiązał tut. Sąd przy ponownym rozpoznaniu sprawy do ustalenia stanu faktycznego sprawy w niezbędnym do prawidłowego orzekania zakresie, z dokonaniem oceny dowodów oraz przeprowadzeniem analizy dokumentacji związanej z wysokością świadczeń otrzymywanych przez powoda z ubezpieczenia społecznego oraz wysokością wynagrodzenia jakie mógłby osiągnąć na stanowisku, które zajmował przed wypadkiem, biorąc przy tym pod uwagę zachowaną przez powoda zdolność do pracy z ograniczeniami podanymi w opiniach biegłych (uzasadnienie wyroku SA k. 1507-1589).

W dalszym toku postępowania powód zmodyfikował żądanie dotyczące zasądzenia renty wyrównawczej, wnosząc o zasądzenie od pozwanej z tego tytułu następujących kwot:

- od maja 2012 do 9 września 2013 po 1.000 zł
- od 10 września 2013 do 9 listopada 2014 po 1.715,38 zł
- od 10 listopada 2014 do 31 grudnia 2014 po 2.842,55 zł
- od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2015 po 2.949,53 zł
- od 1 stycznia 2016 do 31 grudnia 2016 po 3.071,37 zł
- od 1 stycznia 2017 do 31 sierpnia 2017 po 3.198,32 zł
- od 1 września 2017 do 31 grudnia 2017 po 2.698,32 zł
- od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 po 2.934,98 zł
- od 1 stycznia 2019 po 2.919,77 zł (k. 1649-1654, 1846-1850).

Pozwana spółka (...) S.A. w dalszym toku postępowania nie zmieniła stanowiska procesowego i wносиła o oddalenie powództwa w zakresie zasądzenia renty wyrównawczej (k. 1631).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód S. D., urodzony w dniu (...), jest z zawodu technikiem – ogrodnikiem, jednak nigdy nie pracował w zawodzie. W latach 1988-1997 r. powód był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w P. na stanowisku szlifierza. Następnie w latach 1998-2000 powód prowadził własną pozarolniczą działalność gospodarczą – sklep w branży chemicznej, a w późniejszym okresie zajmował się sprowadzaniem samochodów z zagranicy (zeznania powoda k. 1900-1904).

Z dniem 1 grudnia 2010 r. powód został zatrudniony w Spółce (...) S.A. z siedzibą w W. na stanowisku robotnika drogowego. Początkowo wynagrodzenie powoda wynosiło 1.400 zł miesięcznie, a od 2 stycznia 2012 r. – 1.500 zł miesięcznie. Powód otrzymywał ponadto premię uznaniową, która była związana z tym, że pełnił nieformalnie funkcję brygadzysty (umowy o pracę z: 1.12.2010 r. k. 126, 1.03.2011 r. k. 117-118, 1.07.2011r. k. 116, 30.11.2011 r. k. 115, zeznania powoda k. 1900-1904).

Powód pozostawał zatrudniony w pozwanej spółce do 23 lipca 2013 r., kiedy pozwana rozwiązała stosunek pracy z powodem bez wypowiedzenia z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby trwającej dłużej niż łączny okres

pobierania wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące, tj. na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b kodeksu pracy (świadczenie pracy k. 1891).

Przed wypadkiem, wynagrodzenie powoda w pozwanej spółce wynosiło:

- 1) w lutym 2011 r. – 2 791,30 zł brutto, tj. 2 028,51 zł netto;
- 2) w marcu 2011 r. – 2 314,86 zł brutto, tj. 1 729,65 zł netto;
- 3) w kwietniu 2011 r. – 3 866,30 zł brutto, tj. 2 777,65 zł netto;
- 4) w maju 2011 r. – 4 226,30 zł brutto, tj. 3 028,33 zł netto;
- 5) w czerwcu 2011 r. – 3 656,30 zł brutto, tj. 2 630,75 zł netto;
- 6) w lipcu 2011 r. – 4 016,30 zł brutto, tj. 2 881,44 zł netto;
- 7) w sierpniu 2011 r. – 4 226,30 zł brutto, tj. 3 028,33 zł netto;
- 8) we wrześniu 2011 r. – 4 083,30 zł brutto, tj. 2 928,05 zł netto;
- 9) w październiku 2011 r. – 3 046,80 zł brutto, tj. 2 206,14 zł netto;
- 10) w listopadzie 2011 r. – 2 471,30 zł brutto, tj. 1 805,24 zł netto;
- 11) w grudniu 2011 r. – 3 147,02 zł brutto, tj. 2 229,52 zł netto;
- 12) w styczniu 2012 r. – 2 978,13 zł brutto, tj. 2 158,22 zł netto;
- 13) w lutym 2012 r. – 0 zł;
- 14) w marcu 2012 – 2 679,78 zł brutto, tj. 2 250,23 zł netto

(zaświadczenie o dochodach powoda k. 1616-1619).

W dniu 7 marca 2012 r. podczas wykonywania czynności służbowych na rzecz pozwanego w miejscowości G., S. D. doznał wypadku. Powód zaobserwował osunięcie gliny do wykopu z rurą o głębokości 1,2 m, w związku z czym ze szpadlem w ręku wskoczył do wykopu, aby pomóc innym pracownikom w jej usunięciu. Powód zajmował się poziomowaniem rury z użyciem żółtego piachu, który do wykopu wrzucali pozostali pracownicy. Gdy powód znajdował się w wykopie, osunęła się do niego zamarznięta pryzma ziemi odspojona od ściany wykopu. Z uwagi na wykonanie prac w pozycji pochylonej, powód mimo ostrzeżenia kolegi nie zdążył się podnieść i został przygnieciony ziemią do przeciwległej ściany wykopu. W wyniku przygniecenia, ciało powoda zostało wykrzywione, nogi zostały umiejscowione w kierunku do jednej ściany wykopu, natomiast głowa i reszta ciała w stosunku do drugiej ściany wykopu. Powód w żaden sposób nie przyczynił się do poniesienia szkody w ww. wypadku (bezsporne).

W dniu wypadku u powoda rozpoznano złamanie trzonu L1 i słuczenie płuc, a także przeszkodę podpęcherzową, w związku z czym w dniu 7 marca 2012 r. S. D. przebył operację stabilizacji przemasadowej Th11, Th12, L2 i L3. Powód przebywał w szpitalu do 28 marca 2012 r. i został wypisany z zaleceniami m.in. kontroli neurochirurgicznej, rehabilitacji, dalszej diagnostyki przeszkody podpęcherzowej (bezsporne).

W dniu 24 lipca 2012 r. u powoda wykonano kolejną operację, polegającą na korporektomii L1, przednim usztywnieniu kręgosłupa z zastosowaniem protezy trzonu, restabilizacji tylnej w postaci wymiany śruby w Th12 po stronie prawej oraz drenażu jamy opłucnej. W dniu 31 lipca 2012 r. powód został wypisany ze szpitala z zaleceniami m.in. odbywania kontroli w poradni neurochirurgicznej za 3 miesiące, dalszej rehabilitacji za 2-3 miesiące oraz leczenia farmakologicznego (bezsporne).

W opinii z 28 czerwca 2015 r. biegli sądowi z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej lek. S. P. oraz z zakresu urologii lek. med. L. K. wskazali, że wypadek, jakiego doznał powód w dniu 7 marca 2012 r. spowodował u niego zaburzenia funkcji dolnego odcinka układu moczowego w postaci nietrzymania moczu, dyssynergii wypieraczowo-zwieraczowej pęcherza moczowego z objawami przeszkody podpęcherzowej. Biegli stwierdzili, że powyższe uszkodzenia mają charakter nieodwracalny i nie rokują powrotu do pełnej sprawności, jaką powód miał przed wypadkiem. Tym samym nie ma możliwości wykonywania dotychczasowej pracy. Ze względu na charakter objawów z układu moczowego wskazana jest praca lekka, w zamkniętych pomieszczeniach, w warunkach stałego dostępu do toalety. Biegli zaznaczyli, że zabiegi lecznicze w zakresie układu moczowego, jakie były u powoda przeprowadzone po wypadku, były wystarczające. Uszkodzenie funkcji zwieraczy i zaburzenia funkcji seksualnych nie rokują poprawy po zabiegach rehabilitacyjnych. Podali także, że koszty, jakie powód ponosi wskutek doznanego urazu i objawów w zakresie układu moczowego wynoszą łącznie około 200,00 zł miesięcznie (lek O. – 10 zł, środki pochłaniające mocz – około 50,00 zł, leki poprawiające potencję – około 50,00 do 100,00 zł). W konkluzji opinii biegli podkreślili, że naruszenie sprawności organizmu wskutek doznanego urazu kwalifikuje powoda do uznania 40% uszczerbku na zdrowiu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. (opinia biegłych sądowych z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej lek. S. P. oraz z zakresu urologii lek. med. L. K. z 28 czerwca 2015 r. k. 1074).

W opinii łącznej z 18 lipca 2016 r. biegli sądowi z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej lek. S. P., z zakresu urologii lek. med. L. K. oraz z zakresu neurochirurgii dr med. R. S. rozpoznali u powoda stan po złamaniu wybuchowym z wieloodłamowym złamaniem trzonu L1 i uszkodzeniem stożka rdzeniowego, stan po stabilizacji przeznasadowej Th11 do L3 z dojścia tylnego w dniu wypadku oraz po usunięciu trzonu L1 oraz stan po wielokrotnym leczeniu usprawniającym w oddziałach rehabilitacyjnych, a także pourazowe częściowe nietrzymanie moczu i stolca oraz brak wzrodu. W opinii biegłego neurochirurga, która jest zgodna z opiniami biegłych z zakresu ortopedii i urologii, biegły określił łączny uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 45% (15% - uszkodzenie kręgosłupa z ograniczeniem ruchomości, 30% - zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych w wyniku uszkodzenia stożka rdzeniowego). Biegły podkreślił, że w jego ocenie, powód jest zdolny jedynie do pracy lekkiej bez dźwigania, nie może wykonywać pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami ani ostatnio wykonywanej. Może natomiast pracować, jako osoba niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym (opinia łączna biegłych sądowych z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej S. P., z zakresu urologii L. K. oraz z zakresu neurochirurgii R. S. z 18 lipca 2016 r. k. 1075-1077).

W łącznej opinii z 8 maja 2020 r. biegli sądowi z zakresu chirurgii ortopedycznej – dr n. med. J. S. i z zakresu urologii dr n. med. W. L. wskazali, że u powoda występuje stan po złamaniu kręgu L1 i leczeniu operacyjnym, dyssynergia wypieraczowo-zwieraczowa, osłabienie uczucia parcia na mocz, objawy przeszkody podpęcherzowej i początki rozrostu gruczołu krokowego. Zdaniem biegłych powyższe schorzenia utrzymują się na stabilnym poziomie i nie odbiegają od stanu opisanego w opinii z 28 czerwca 2015 r. poza początkowymi objawami rozrostu gruczołu krokowego. Podczas badania przez biegłych S. D. zgłaszał dolegliwości ze strony dolnej kończyny prawej, bóle kręgosłupa lędźwiowego i szyjnego oraz brak poprawy w zakresie lokomocji. Biegły chirurg-ortopeda stwierdził chód utykający. Powód oświadczył, że jest w stanie bez większych dolegliwości przejść pieszo do 1 km, a do jazdy samochodem używa gorsetu. Biegły z zakresu urologii stwierdził, że nie uległy zmianie schorzenia powoda w tej sferze – utrzymuje się osłabienie strumienia moczu, konieczne jest ok. trzykrotne wstawanie w nocy w celu oddania moczu, zdarzają się epizody nietrzymania moczu przez co powód nosi pieluchomajtki, występują u powoda zaburzenia wzrodu. Od dłuższego czasu powód nie stosuje leków urologicznych. Obaj biegli stwierdzili, że stan funkcjonalny organizmu powoda jest stabilny.

W ocenie biegłych powód bez ryzyka uszczerbku dla zdrowia może podjąć pracę niewymagającą dźwigania ciężarów, jako np. portier, pracownik ochrony (opinia łączna biegłych sądowych z zakresu chirurgii ortopedycznej J. S. i z zakresu urologii W. L. z 8 maja 2020 r. k.1750).

Wobec zastrzeżeń pełnomocnika pozwanej do ww. opinii, postanowieniem z 9 lutego 2021 r. tut. Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych dr n. med. J. S. i dr n. med. W. L. celem udzielenia odpowiedzi na pytania przedstawione w piśmie procesowym pełnomocnika strony pozwanej z 18 stycznia 2021 r. (pismo pozwanej k. 1791-1793, postanowienie z 9.02.2021 r. k. 1800).

W opinii uzupełniającej z 10 kwietnia 2019 r. biegły dr n. med. J. S. wskazał, że ocena prawidłowości postępowania medycznego czy zabiegów operacyjnych nie leży w gestii biegłych powołanych przez Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ oceniają oni stan zdrowia wnioskodawców w aspekcie możliwości podjęcia pracy i zarobkowania. Biegli nie są zobligowani do oceny sposobów operacji, analizy i oceny skutków i wyników przy operacjach alternatywnych, ponieważ takie oceny leżą w gestii Wydziałów Cywilnych i biegłych pracujących dla tych wydziałów. W związku z tym, biegły podtrzymał wnioski przedstawione w opinii głównej (opinia uzupełniająca biegłego J. S. k. 1819).

S. D. od sześciu lat leczy się w (...) z powodu następstw urazu kręgosłupa i rdzenia kręgowego w odcinku lędźwiowym, wtórnej dyskopatii odcinka szyjnego. U S. D. występuje przewlekły zespół bólowy. Powód przyjmuje duże dawki silnych leków przeciwbólowych. Okresowo lekarz dokonuje zmiany środków przeciwbólowych, najskuteczniejszy jest T.. Konieczność przyjmowania przez powoda leków przeciwbólowych doprowadziła do jego uzależnienia od tych środków. S. D. w 2017 r. odbył leczenie w (...) Centrum (...) im. prof. J. M. w P. w związku z zespołem uzależnienia w okresie od 10 października do 9 listopada 2017 r., gdzie po stopniowym – skutecznym odstawieniu T. i udanych przepustkach został wypisany do domu z zaleceniem abstynencji od leków przeciwbólowych z grupy opioidów. S. D. z uwagi jednak na silne dolegliwości bólowe, będące konsekwencją wypadku nie zdołał utrzymać abstynencji od leków (zaświadczenie lekarskie k. 1467-1468, 1470, karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 1469, zeznania powoda k. 1900-1904).

Z powodu problemów adaptacyjnych po wypadku (rezygnacja z uprawiania sportu, ograniczenie aktywności zarobkowej i społecznej, rozpadu małżeństwa), powód pozostaje pod opieką poradni zdrowia psychicznego, tj. psychologa i psychiatry (zaświadczenie psychologa k. 1466, zaświadczenia lekarskie k. 1467-1468, zaświadczenia lekarskie k. 1463, 1467-1468).

S. D. pozostaje pod opieką neurochirurga, który wykonywał obie operacje kręgosłupa powoda. Lekarz obecnie przyjmuje pacjentów jedynie prywatnie, konsultacja kosztuje obecnie 250 zł (faktura z 3.09.2018 r. k. 1474).

W wyniku doznanego urazu powód odczuwa dolegliwości natury urologicznej w postaci częstomoczu i zaburzeń erekcji. Powód pozostaje pod opieką poradni urologicznej, wizyty odbywają się w ramach NFZ około dwa razy w roku. Ze względu na nietrzymanie moczu, powód korzysta z pieluchomajtek – zużywa ok. 1,5-2 opakowania miesięcznie. Lekarz prowadzący powoda stwierdził, że leczenie nie dało oczekiwanej poprawy, podobnie jak leki poprawiające potencję, w związku z czym obecnie powód ich nie przyjmuje. Jedynie w czasie stanów zapalnych związanych z zaleganiem moczu S. D. bierze F. – lek bez recepty (zeznania powoda k. 1900-1904).

W okresie od września 2017 r. do lipca 2021 r. S. D. poniósł koszty zakupu leków i pieluchomajtek w kwocie 6 765,28 zł (faktury k. 1471-1473, 1608-1613, 1655, 1687-1693, 1851-1860)

Z uwagi na konieczność w pierwszej kolejności wygojenia ran pooperacyjnych i odbudowy chrząstki, pierwsze zabiegi rehabilitacyjne powoda odbyły się niemal rok po wypadku, tj. w okresie od 4 grudnia 2012 r. do 18 stycznia 2013 r. podczas pobytu powoda w Ośrodku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.. S. D. był tam poddawany zabiegom rehabilitacji leczniczej w postaci krioterapii i fizykoterapii oraz ćwiczeniom usprawniającym, w wyniku których uzyskano niewielką poprawę sprawności operowanej kończyny. Powód był także leczony sanatoryjnie – w ramach prewencji rentowej ZUS, w okresie od 20 marca do 12 kwietnia 2013 r. w Sanatorium (...) w G.. Podczas pobytu w sanatorium w 2013 r. stwierdzono u powoda spłycenie lordozy szyjnej i lędźwiowej kręgosłupa ze wzmożonym napięciem mięśni przykręgosłupowych oraz niedowład prawej kończyny dolnej z żywszymi odruchami. W okresie od 12 stycznia 2015 r. do 19 lutego 2015 r. powód przebywał w Zakładzie (...) w W., gdzie zastosowano w stosunku do niego leczenie

polegające na kinezyterapii, magnetroniki, krioterapii, jonoforezie oraz masażach kończyn górnych i dolnych (karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 214, karta informacyjna k. 329, informacja o przebytej rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS k. 330-332, historia choroby – dokumentacja zgromadzona w aktach rentowych powoda, zeznania powoda k. 517-518, karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 1175-1180).

S. D. średnio raz w roku odbywa czterotygodniową rehabilitację w Ośrodku (...) w K., w tym od 11 marca do 12 kwietnia 2019 r. oraz od 19 grudnia 2020 r. do 15 stycznia 2021 r. Zabiegi rehabilitacyjne są bezpłatne, jednak powód zmuszony jest dojeżdżać na nie codziennie z P. do K., ok. 40km. Podczas odbywania rehabilitacji, miesięczne wydatki powoda na paliwo sięgają nawet 730,27 zł. Na przełomie 2021 i 2022 r. powód nie odbył jednak tego rodzaju rehabilitacji – wyznaczony termin rozpoczęcia najbliższego leczenia to 18 stycznia 2023 r. (skierowanie k. 1464, faktury k. 1655, karta informacyjna k. 1865, zawiadomienie o terminie przyjęcia na terapię od 18 stycznia 2023 r. – k.1896, zeznania powoda k. 1900-1904).

Powód w celu zmobilizowania się do większej ilości ruchu adoptował psa ze schroniska. Spacerzy z nim, szczególnie w początkowej fazie rekonwalescencji po wypadku pomogły powodowi powiększać zakres ruchu, ponieważ zwierzę ciągnąc smycz ułatwiało chodzenie. Utrzymanie psa, tj. wyżywienie i koszt wizyt lekarskich wynosi ok. 100 zł miesięcznie (zeznania powoda k. 1900-1904).

S. D. mieszka w mieszkaniu komunalnym, którego koszty utrzymania to 600 zł czynsz, 100 zł prąd, 100 zł woda. Przed wypadkiem żona powoda nie pracowała na stałe, a jedynie dorywczo i nie dokładała się do utrzymania rodziny. Wkrótce po wypadku żona powoda wyprowadziła się, a w 2018 r. powód rozwiódł się z nią. Po wyprowadzce żony powoda, ze S. D. wciąż zamieszkiwały nastoletnie córki, które opiekowały się ojcem. W opiece nad S. D. pomagała również siostra powoda. Ze względu na trudności finansowe powód dwukrotnie zaciągał kredyty konsumenckie, pierwszy w kwocie 10.000 zł, drugi – 5.000 zł, które to środki przeznaczył na bieżące utrzymanie własne i rodziny. Rata kredytów wynosiła ok. 700 zł miesięcznie, jednak ze względu na niewystarczające przychody, doszło do skierowania spłaty kredytu na drogę egzekucji komorniczej i częściowego zajęcia renty powoda wypłacanej przez ZUS. Obecnie powód mieszka sam, a jego córki mają własne rodziny (zeznania powoda k. 1900-1904).

Powód korzysta z samochodu córki – V. (...) z 2007 r., który spala ok. 8-9 litrów na 100 km (faktury k. 1655, zeznania powoda k. 1900-1904).

W 2013 r., gdy pozwana rozwiązała stosunek pracy z powodem, S. D. nie poszukiwał pracy ani nie zarejestrował się jako osoba bezrobotna, ponieważ stan zdrowia i kondycja psychiczna nie pozwalały mu na podjęcie pracy. Powód zarejestrował się w Powiatowym Urzędzie Pracy w O., jako osoba bezrobotna poszukująca pracy w dniu 2 listopada 2016 r. Pomimo tego, że według orzeczenia ZUS powód może wykonywać lekkie prace fizyczne, to wciąż nie może znaleźć zatrudnienia dostosowanego do stopnia jego niepełnosprawności oraz potrzeb organizmu związanych z występującymi zaburzeniami. W okresie zarejestrowania w Urzędzie Pracy, powód otrzymał tylko dwie oferty pracy – pierwsza dotyczyła pracy ochroniarza przy budowie basenu. Podczas rozmowy powód został zapytany o to, czy był kiedykolwiek karany i zgodnie z prawdą odpowiedział, że tak – w latach 90', co spotkało się z odmową zatrudnienia. Po rozmowie z drugim potencjalnym pracodawcą, w trakcie której powód przedstawił swój stan zdrowia dowiedział się, że nie spełnia warunków do zatrudnienia – zostało to odnotowane przez PUP jako odmowa przyjęcia pracy przez powoda i mimo prób wyjaśnienia, taka adnotacja nie została zmieniona. Powód w dużej mierze samodzielnie poszukuje pracy, m.in. na stacji diagnostycznej, jako kierowca, sprzedawca, przy sprzątanii i pracach porządkowych. Ze względu na stan zdrowia, w tym niemożność wykonywania pracy w pozycji pochylonej, S. D. nie może podjąć pracy w wyuczonym zawodzie ogrodnika ani jako pracownik budowlany. Z uwagi na niedyspozycyjność wynikającą z konieczności uczestniczenia w zabiegach rehabilitacyjnych i regularnych wizytach lekarskich, a także ograniczenia dotyczące zakazu dźwignia powód nie jest zatrudniany na stanowiskach kierowcy czy dostawcy, która to praca zwykle wiąże się również z załadunkiem i rozładunkiem pojazdu, a także niekiedy z utrudnionym dostępem do toalety (zaświadczenia z PUP: z 10.04.2019 r. k. 1603, z 4.01.2021 r. k. 1789, oświadczenia k. 1604-1607, zeznania powoda k. 1900-1904).

Od czasu wypadku źródłem utrzymania powoda S. D. były świadczenia wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – początkowo zasiłek chorobowy w wysokości (netto):

- w maju 2012 r. – 1 694,30 zł,
- w czerwcu 2012 r. – 1 641,97 zł,
- w lipcu 2012 r. – 1 536,33 zł,
- w sierpniu 2012 r. – 1 825,27 zł,
- we wrześniu 2012 r. – 364,02 zł.

Następnie w okresie od 5 września 2012 r. do 30 sierpnia 2013 r. powód pobierał świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 100% podstawy wymiaru – powodowi wypłacono kwoty netto:

- w grudniu 2012 r. (wyrównanie) – 6 540,36 zł,
- w styczniu 2013 r. – 1 797,24 zł,
- w lutym 2013 r. – 1 522,02 zł,
- w marcu 2013 r. – 1 748,32 zł,
- w kwietniu 2013 r. – 1 626,66 zł,
- w maju 2013 r. – 1 679,99 zł,
- w czerwcu 2013 r. – 1 639,47 zł,
- za okres od 24 do 31 lipca 2013 r. – 628,68 zł,
- w sierpniu 2013 r. – 2 357,58 zł.

Decyzją z 27 listopada 2013 r., znak: (...), organ rentowy przyznał powodowi prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na okres od 31 sierpnia 2013 r. do 30 listopada 2014 r. Prawo do świadczenia rentowego było powodowi przedłużane, obecnie na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z 9 października 2018 r. powód jest uznany za częściowo niezdolnego do pracy do 31 października 2023 r. (decyzja z 27.11.2013 r. k. 502-503, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 9.10.2018 r. k. 1477 a.s.).

Świadczenie rentowe było S. D. wypłacane w następujących kwotach:

- 1) za 31 sierpnia 2013 r. – 24,69 zł brutto;
- 2) od 1 września 2013 r. do 28 lutego 2014 r. – po 765,50 zł brutto, tj. po 664,60 zł netto;
- 3) od 1 marca 2014 r. do 28 lutego 2015 r. – po 777,76 zł brutto, tj. po 674,76 zł netto;
- 4) od 1 marca 2015 r. do 28 lutego 2016 r. – po 810,16 zł brutto, tj. po 700,25 zł netto;
- 5) od 1 marca 2016 r. do 28 lutego 2017 r. – po 812,10 zł brutto, tj. po 702,01 zł netto;
- 6) od 1 marca 2017 r. do 28 lutego 2018 r. – po 900,00 zł brutto, tj. po 773,00 zł netto;
- 7) od 1 marca 2018 r. do 28 lutego 2019 r. – po 926,82 zł brutto, tj. po 794,41 zł netto;

- 8) od 1 marca 2019 r. do 29 lutego 2020 r. – po 990,00 zł brutto, tj. po 845,90 zł netto;
  - 9) od 1 marca 2020 r. do 28 lutego 2021 r. – po 1080,00 zł brutto, tj. po 878,81 zł netto;
  - 10) od 1 marca 2021 r. do 28 lutego 2022 r. – po 1125,79 zł brutto, tj. po 926,80 zł netto
- (informacja ZUS z 9.04.2019 r. k. 1599, decyzja o waloryzacji renty k. 1861).

Dodatkowo, na mocy postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z 8 stycznia 2015 r. w przedmiocie zabezpieczenia, powód utrzymywał się z renty wyrównawczej wypłacanej przez pozwaną w kwocie po 1 715,38 zł, począwszy od 1 kwietnia 2014 r. na czas trwania procesu, płatną co miesiąc do 10-dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Postanowienie to uprawomocniło się od 5 października 2015 r. (postanowienie z dnia 8 stycznia 2015 r. k. 813, k. 831-835).

Przedmiotem działalności (...) z siedzibą w W., zgodnie z (...), jest m.in. wykonywanie robot budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, wykonywanie robót związanych z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej oraz wykonywanie innych specjalistycznych robót budowlanych. Powyższa Spółka zajmuje się prawie wyłącznie robotami ziemnymi przy użyciu koparek. Praca ludzka jest niezbędna do kierowania sprzętem, a tam gdzie sprzęt nie dotrze, trzeba wykonywać pracę ręcznie. Funkcję Prezesa Zarządu, pozwanej Spółki pełni M. J., natomiast w skład jej Rady Nadzorczej wchodzi: J. J., R. K. oraz J. P. (odpis z Krajowego Rejestru Sądowego, k. 1915-1924).

Średnie wynagrodzenie brutto pracowników pozwanej zatrudnionych na stanowisku robotników drogowych wyniosło:

- 1) marzec 2012 - 2.923,48 zł
- 2) kwiecień 2012 - 3.179,23 zł
- 3) maj 2012 - 3.061,32 zł
- 4) czerwiec 2012 - 1.617,08 zł
- 5) lipiec 2012 - 1.528,50 zł
- 6) sierpień 2012 - 1.552,89 zł
- 7) wrzesień 2012 - 1.582,57 zł
- 8) październik 2012 -
- 9) listopad 2012 - 1.560,70 zł
- 10) grudzień 2012 - 1.133,96 zł
- 11) styczeń 2013 - 1.567,77 zł
- 12) luty 2013 - 1.652,63 zł
- 13) marzec 2013 - 1.582,72 zł
- 14) kwiecień 2013 - 1.695,69 zł
- 15) maj 2013 - 1.531,45 zł
- 16) czerwiec 2013 - 1.668,94 zł

- 17) lipiec 2013 - 1.853,76 zł
- 18) sierpień 2013 - 1.676,31 zł
- 19) wrzesień 2013 - 1.721,81 zł
- 20) październik 2013 - 1.767,87 zł
- 21) listopad 2013 - 1.701,24 zł
- 22) grudzień 2013 - 1.569,04 zł
- 23) styczeń 2014 - 1.734,94 zł
- 24) luty 2014 - 1.653,30 zł
- 25) marzec 2014 - 1.822,48 zł
- 26) kwiecień 2014 - 1.731,99 zł
- 27) maj 2014 - 1.527,21 zł
- 28) czerwiec 2014 - 1.697,74 zł
- 29) lipiec 2014 - 1.739,21 zł
- 30) sierpień 2014 - 1.681,49 zł
- 31) wrzesień 2014 - 1.773,81 zł
- 32) październik 2014 - 1.760,86 zł
- 33) listopad 2014 - 1.693,11 zł
- 34) grudzień 2014 - 1.657,04 zł
- 35) styczeń 2015 - 1.757,49 zł
- 36) luty 2015 - 1.766,01 zł
- 37) marzec 2015 - 1.763,19 zł
- 38) kwiecień 2015 - 1.718,92 zł
- 39) maj 2015 - 1.663,11 zł
- 40) czerwiec 2015 - 1.730,62 zł
- 41) lipiec 2015 - 1.602,68 zł
- 42) sierpień 2015 - 1.773,02 zł
- 43) wrzesień 2015 - 1.707,73 zł
- 44) październik 2015 - 1.830,60 zł
- 45) listopad 2015 - 1.951,32 zł

- 46) grudzień 2015 - 1.882,23 zł
- 47) styczeń 2016 - 1.796,07 zł
- 48) luty 2016 - 1.959,97 zł
- 49) marzec 2016 - 1.883,98 zł
- 50) kwiecień 2016 - 2.055,95 zł
- 51) maj 2016 - 1.981,37 zł
- 52) czerwiec 2016 - 2.028,17 zł
- 53) lipiec 2016 - 2.003,84 zł
- 54) sierpień 2016 - 2.023,54 zł
- 55) wrzesień 2016 - 2.152,33 zł
- 56) październik 2016 - 2.061,14 zł
- 57) listopad 2016 - 2.048,34 zł
- 58) grudzień 2016 - 1.941,03 zł
- 59) styczeń 2017 - 2.206,33 zł
- 60) luty 2017 - 2.075,27 zł
- 61) marzec 2017 - 2.192,55 zł
- 62) kwiecień 2017 - 2.181,36 zł
- 63) maj 2017 - 2.328,82 zł
- 64) czerwiec 2017 - 2.288,76 zł
- 65) lipiec 2017 - 2.287,79 zł
- 66) sierpień 2017 - 2.311,00 zł
- 67) wrzesień 2017 - 2.219,77 zł
- 68) październik 2017 - 2.250,30 zł
- 69) listopad 2017 - 2.275,51 zł
- 70) grudzień 2017 - 2.309,09 zł
- 71) styczeń 2018 - 2.259,95 zł
- 72) luty 2018 - 2.260,01 zł
- 73) marzec 2018 - 2.285,12 zł
- 74) kwiecień 2018 - 2.442,35 zł

- 75) maj 2018 - 2.305,93 zł
- 76) czerwiec 2018 - 2.426,50 zł
- 77) lipiec 2018 - 2.558,68 zł
- 78) sierpień 2018 - 2.282,52 zł
- 79) wrzesień 2018 - 2.462,20 zł
- 80) październik 2018 - 2.777,70 zł
- 81) listopad 2018 - 2.636,67 zł
- 82) grudzień 2018 - 2.787,92 zł
- 83) styczeń 2019 - 2.729,17 zł
- 84) luty 2019 - 2.720,11 zł
- 85) marzec 2019 - 2.789,37 zł
- 86) kwiecień 2019 - 2.767,43 zł
- 87) maj 2019 - 2.462,66 zł

(zaświadczenie k. 1634-1642).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie wymienionych dowodów, tj. dokumentów i stron – z ograniczeniem do dowodu z zeznań powoda oraz na podstawie opinii biegłych: z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej lek. S. P. oraz z zakresu urologii lek. med. L. K. z 28 czerwca 2015 r.; z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej S. P., z zakresu urologii L. K. oraz z zakresu neurochirurgii R. S. z 18 lipca 2016 r.; z zakresu chirurgii ortopedycznej J. S. i z zakresu urologii W. L. z 8 maja 2020 r. oraz opinii uzupełniającej biegłego J. S. z 10 kwietnia 2019 r. Opinie biegłych Sąd uwzględnił w całości uznając, że zostały sporządzone w sposób rzetelny, z wykorzystaniem specjalistycznej wiedzy i zawierały wyczerpujące i wnikliwe wnioski. Biegli sądowi z zakresu ortopedii i chirurgii urazowej oraz neurochirurgii dokonali oceny rzeczywistego stanu zdrowia powoda, doznanego przez niego uszczerbku na zdrowiu oraz wpływu wypadku na funkcjonowanie powoda. W łącznej opinii z 8 maja 2020 r. biegli sądowi z zakresu chirurgii ortopedycznej i urologii biegli dokonali ponadto oceny tego, czy stan zdrowia powoda na przestrzeni lat uległ poprawie lub pogorszeniu i jaką pracę mógłby wykonywać S. D.. Sposób przedstawienia przez biegłych stanu zdrowia powoda był zrozumiały i wyczerpujący. Wnioski przedstawione w opiniach co do stanu zdrowia odwołującego były dostatecznie uzasadnione i nie budziły zastrzeżeń Sądu, wobec czego Sąd w całości podzielił przedstawione w nich poglądy biegłych. Zastrzeżenia do ww. opinii zgłosiła pozwana, wobec czego dopuszczono dowód z opinii uzupełniającej biegłych, jednak zgodzić należało się z opinią uzupełniającą biegłego J. S., że pytania zawarte w zastrzeżeniach pozwanej do opinii istotnie wykraczały poza przedmiot sporu w niniejszym postępowaniu. W związku z powyższym Sąd uwzględnił ustalenia wynikające z ww. opinii biegłych sądowych w całości.

Dowody z dokumentów Sąd Okręgowy ocenił, jako wiarygodne, ponieważ ich autentyczność oraz okoliczności, których dotyczyły, nie były kwestionowane przez strony procesu. Sąd nie uczynił jednak podstawą rozstrzygnięcia dokumentu – zaświadczenia o dochodach powoda z 24 kwietnia 2019 r. wydanego przez pozwaną (k. 1620). Dokument ten swoim zakresie obejmuje cały okres zatrudnienia powoda w pozwanej spółce, w tym również okres od kwietnia 2012 r. do 23 lipca 2013 r., kiedy powód nie otrzymywał wynagrodzenia, a zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne, co doprowadziło do zaniżenia wysokości średniego wynagrodzenia, które w zaświadczeniu obliczono na kwotę 587,97 zł brutto, tj. 488,34 zł netto.

Sąd co do zasady uznał za wiarygodne zeznania powoda, jako korespondujące i uzupełniające zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy. Sąd nie dał wiary jednak zeznaniom powoda co do kosztów związanych z wykupem leków i pieluchomajtek, bowiem przedstawione przez powoda wydatki w tym zakresie kilkukrotnie przewyższały wydatki wynikające z przedłożonych za okres od września 2017 r. do lipca 2021 r. faktur. Zdaniem Sądu powód w swoich zeznaniach zawyżył również wydatki związane z utrzymaniem psa. Na podstawie doświadczenia życiowego Sąd ocenił, że wydatki na utrzymanie psa (tj. wyżywienie, koszty szczepień i doraźnych wizyt u weterynarza) wynoszą średnio ok. 100 zł miesięcznie. Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda ponadto w zakresie jego twierdzeń o otrzymywaniu części wynagrodzenia w sposób nierejestrowany, tj. w kopercie. Twierdzeń tych powód nie poparł dowodem wykraczającym poza jego własne zeznania, wskazał jedynie, że wynagrodzenie wynikające z umowy o pracę stanowiło jedynie część jego faktycznych dochodów. Zdaniem Sądu faktycznie powód otrzymywał wynagrodzenie wykraczające poza kwotę brutto wynikającą z umowy, co zostało przez pozwaną przyznane w zaświadczeniu z 24 września 2019 r., z którego wynika, że wynagrodzenie powoda w spółce wahało się od 1726,30 zł do 4226,30 zł brutto, na co wpływ miała otrzymywana przez niego premia uznaniowa.

Dopuszczając dowód z zeznań stron, z ograniczeniem tego dowodu do zeznań powoda, Sąd miał na uwadze, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy odbyły się dwa terminy rozprawy – pierwszy w dniu 17 listopada 2021 r. i drugi w dniu 15 grudnia 2021 r. Na każdym z nich pełnomocnik strony pozwanej wnosił o odroczenie rozprawy. Podczas rozprawy w dniu 17 listopada 2021 r. pełnomocnik pozwanego adw. K. K. uzasadniał wniosek o odroczenie rozprawy tym, że pełnomocnikiem pozwanej został dzień wcześniej, tj. w dniu 16 listopada 2021 r. i otrzymał trzy segregatory dokumentów, z którymi nie zdążył się dokładnie zapoznać przed rozprawą. Wniosek został uwzględniony, a pełnomocnik zobowiązany do złożenia pełnomocnictwa w terminie 3 dni. W dniu 24 listopada 2021 r. (data prezentaty) do akt wpłynęło pismo procesowe pozwanej datowane na 27 września 2021 r., w którym do sprawy zgłosił się pełnomocnik adw. K. K., dołączając pełnomocnictwo z dnia 28 grudnia 2020 r. (k. 1882) do reprezentowania interesów pozwanej spółki we wszystkich sprawach przed organami administracji publicznej, sądami powszechnymi, Sądem Najwyższym, komornikami sądowymi, osobami fizycznymi oraz prawnymi, jednostkami Prokuratury oraz jednostkami Policji, z prawem substytucji. Powyższe pismo zawierało ponadto wniosek dowodowy o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron, w tym również jako strony pozwanej Prezesa Zarządu Spółki – M. J. na okoliczności wskazane w pkt 3a i 3c pisma powoda z 24 września 2021 r., tj. co do obecnego stanu zdrowia powoda, ponoszonych przez niego na skutek doznanego wypadku wydatków tytułem zwiększonych potrzeb związanych z kontynuowanym leczeniem, rehabilitacją, zakupem lekarstw i innych środków medycznych oraz wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez pracowników pozwanej zatrudnionych na stanowisku robotnik drogowy i sposobu wypłaty tego wynagradzania, tj. częściowo w gotówce. Wniosek o odroczenie kolejnej rozprawy, w dniu 15 grudnia 2021 r. adw. K. K. przesłał mailowo dwie minuty przed planowanym rozpoczęciem rozprawy, uzasadniając to z jednej strony uczestnictwem w innym spotkaniu zdalnym, a z drugiej strony – zwolnieniem lekarskim M. J. w związku z kwarantanną. W ocenie Sądu kolejny wniosek o odroczenie rozprawy nie zasługiwał na uwzględnienie. Przede wszystkim należy wskazać, że okoliczności dotyczące odroczenia rozprawy z 17 listopada 2021 r. okazały się nie być oparte na prawdzie, bowiem pełnomocnictwa adw. K. K. udzielono nie dzień przed rozprawą, lecz niemal rok wcześniej. Pełnomocnik dysponował zatem odpowiednim czasem do zapoznania się z przekazanymi mu przez klienta materiałami, a nawet z aktami sprawy na czytelnicy w siedzibie Sądu. Jednocześnie, zdaniem Sądu okoliczność udziału pełnomocnika w innym spotkaniu w trybie zdalnym nie mogło skutkować odroczeniem rozprawy i przedłużeniem procesu o kolejne tygodnie/miesiące, skoro pozwana spółka w przedmiotowym postępowaniu jest reprezentowana nie tylko przez adw. K. K., ale również przez r.pr. Ł. A., któremu dotychczas nie wypowiedziano pełnomocnictwa. Również za odroczeniem rozprawy nie przemawiał fakt pobytu na kwarantannie domowej Prezesa Zarządu Spółki M. J., bowiem rozprawa ta odbywała się formie zdalnej przez aplikację (...) i strona mogła w niej uczestniczyć bez naruszenia zasad odbywania kwarantanny domowej za pomocą urządzenia typu laptop czy nawet smartfon. Stosownie do art. 302 § 1 k.p.c. gdy z przyczyn natury faktycznej lub prawnej przesłuchać można co do okoliczności spornych jedną tylko stronę, sąd oceni, czy mimo to należy przesłuchać tę stronę, czy też dowód ten pominąć w zupełności. Sąd postąpi tak samo, gdy druga strona lub niektórzy ze współuczestników nie stawili się na przesłuchanie stron lub odmówili zeznań. W ocenie Sądu przedstawione powyżej okoliczności uzasadniały

ograniczenie dowodu z przesłuchania stron do przesłuchania powoda ze względu na nieuzasadnione niestawiennictwo strony pozwanej na rozprawie. Ubocznie należy wskazać, że okoliczności, na które zgodnie z wnioskiem pełnomocnika pozwanej miał zeznawać prezes zarządu pozwanej w zakresie obecnego stanu zdrowia powoda, ponoszonych przez niego na skutek doznanego wypadku wydatków tytułem zwiększonych potrzeb związanych z kontynuowanym leczeniem, rehabilitacją, zakupem lekarstw wydają się być poza wiedzą M. J., skoro powód od dziewięciu lat nie jest pracownikiem spółki.

Okoliczności dotyczące zatrudnienia powoda w (...) w W., zaistnienia wypadku przy pracy w dniu 7 marca 2012 r., uszczerbku zdrowia S. D. Sąd uznał za bezsporne zgodnie z treścią art. 366 k.p.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Obydwa te skutki prawomocnego formalnie orzeczenia (moc wiążącą oraz powagę rzeczy osądzonej) określa się łącznie mianem prawomocności materialnej. Rodzi ona m.in. skutek polegający na tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc w ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy (wyrok Sądu Najwyższego z 11 lutego 2014 r., I UK 329/13). Wobec prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 listopada 2018 r. w sprawie o sygn. akt III APa 52/17, okoliczności związane z zatrudnieniem powoda u pozwanej, wypadkiem przy pracy i doznanych obrażeniach objęte są zasadą powagi rzeczy osądzonej, w związku z czym w niniejszym postępowaniu te okoliczności nie stanowiły kwestii spornych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu było określenie zasadności roszczenia S. D. od pozwanej (...) z siedzibą w W. o rentę wyrównawczą. Podstawę prawną żądania w tym zakresie stanowi art. 444 § 2 k.c. (stosowany na podstawie odesłania przewidzianego w art. 300 k.p.), zgodnie z którym, w sytuacji, gdy na skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Uzasadniając żądanie zasądzenia renty wyrównawczej powód powoływał się na zmniejszenie jego możliwości zarobkowych w związku z obrażeniami, jakich doznał podczas wypadku przy pracy w dniu 7 marca 2012 r., zwiększenie jego potrzeb wynikających z konieczności kontynuowania leczenia i rehabilitacji oraz zmniejszenia widoków na przyszłość. Pozwany zaś wnosił o oddalenie powództwa, powołując się na brak utraty zdolności do pracy przez powoda, niewykazanie przez S. D. należytej staranności w poszukiwaniu pracy.

Zgodnie z treścią z art. 444 § 2 k.c. renta przewidziana w tym przepisie nie jest związana z niezdolnością do pracy, lecz z utratą lub ograniczeniem zdolności do pracy zarobkowej, a to jest pojęcie szersze niż pojęcie niezdolności do pracy wynikające z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2020. poz. 504). Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje uprawnionemu, który z uwagi na stan zdrowia stał się niezdolny do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami (niezdolność częściowa) lub niezdolny do jakiegokolwiek pracy poza pracą w zakładzie pracy chronionej (niezdolność całkowita), przy jednoczesnym spełnieniu się przesłanki braku możliwości przekwalifikowania. Celem tego świadczenia, przyznawanego przez organ rentowy i wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogólnie rzecz ujmując, jest rekompensata za utratę zdolności do pracy wyuczonej (zgodnej z kwalifikacjami) lub jakiegokolwiek pracy. Do ustalenia jego wysokości bierze się pod uwagę podstawy wymiaru stanowiące przychód z wcześniejszej aktywności zawodowej. Z kolei użycie w powołanym wyżej art. 444 § 2 k.c. określenia „odpowiedniej renty” oznacza, że renta ma rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. Będzie on równy różnicy między hipotetycznymi dochodami, które osiągałby, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego, a dochodami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego. Przy ustalaniu wysokości renty wyrównawczej, określając wielkość hipotetycznych dochodów uprawnionego, należy uwzględnić wszelkie jego dochody dotychczas uzyskiwane, również nieregularnie (np. dorywczo, z prac zleconych,

okresowe premie, świadczenia w naturze), a także te dochody, których uzyskanie w przyszłości było wysoce prawdopodobne (bardzo realne), jeżeli ocena dokonywana ad casu jest uzasadniona, zważywszy na naturalny rozwój kariery zawodowej. W przypadku utraty zdolności do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami, przy zachowaniu możliwości pracy niewymagającej pełnej sprawności (częściowej niezdolności do pracy), rentę przyznaje się w wysokości różnicy między zarobkami uzyskiwanymi na dotychczasowym stanowisku a zarobkami, jakie poszkodowany może uzyskać wykorzystując ograniczoną zdolność do pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 4.06.2013 r., II PK 291/12; z 23.11.2010 r., I PK 47/10; z 10.10.1977 r., IV CR 367/77; także wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu: z 5.02.2014 r., I ACa 1157/13; z 19.06.2019r., III APa 4/19).

Powyższe oznacza, że roszczenie powoda o rentę z tytułu niezdolności do pracy należało oceniać z perspektywy posiadanych przez niego możliwości zarobkowych, a więc otrzymywanych przez niego w spornym okresie przychodów z różnych tytułów, czy też podejmowanej działalności zarobkowej i działalności jaką może podjąć, nie zaś na podstawie samego tylko faktu wystąpienia u niego stanu zdrowia uzasadniającego uznanie go za osobę częściowo niezdolną do pracy.

W ocenie Sądu roszczenie S. D. o zasądzenie na jego rzecz renty wyrównawczej należało uwzględnić co do zasady i oddać częściowo co do wysokości. Konsekwencją wypadku przy pracy, któremu uległ powód w dniu 7 marca 2012 r., a do którego zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 listopada 2018 r. się nie przyczynił, było istotne obniżenie kwoty będącej źródłem utrzymania powoda, a także powstanie nowych kosztów utrzymania S. D., wynikających wyłącznie z doznanych w wypadku obrażeń, związanych z leczeniem i rehabilitacją oraz wzrostem kosztów transportu wobec braku możliwości korzystania z transportu publicznego.

Odnosząc się do zarzutów pozwanej w przedmiocie niewykorzystywania przez S. D. możliwości zarobkowych i niedostatecznych starań o podjęcie zatrudnienia, to stwierdzić należało, że okoliczności tych nie potwierdzają dowody przeprowadzone w sprawie. W odpowiedzi bowiem na powyższy zarzut spółki, powód wykazał poprzez złożenie oświadczeń od hipotetycznych pracodawców, że jego stan zdrowia lub niedyspozycyjność czasowa, wynikająca z konieczności uczestniczenia w wizytach lekarskich i rehabilitacji stanowi bezpośrednią przyczynę braku chęci kolejnych przedsiębiorców do zatrudnienia powoda. Dowody z opinii biegłych potwierdziły przy tym, że stan zdrowia powoda, w szczególności przebycie dwóch operacji kręgosłupa, upośledzenie chodu uniemożliwiają mu wykonywanie ciężkiej pracy fizycznej, a w takim charakterze powód był zatrudniony przed wypadkiem. Powyższe powoduje, że powód nie jest zatrudniany na stanowiskach związanych z transportem, gdzie do obowiązków pracownika należy poza kierowaniem pojazdem również jego załadunek i rozładunek. Należy przy tym zauważyć, że w przypadku powoda niewskazane byłoby również wykonywanie prac w pozycji pochylonej, czyli nawet w jego wyuczonym zawodzie ogrodnika. W związku z powyższym, pomimo częściowej zdolności powoda do podjęcia pracy zarobkowej, za uwzględnieniem roszczenia S. D. przemawiał fakt jego niewielkiej atrakcyjności na rynku pracy z perspektywy potencjalnych pracodawców.

Ustalając, dla potrzeb określenia odpowiedniej renty wyrównawczej, zarobki hipotetyczne, jakie uprawniony mógłby osiągnąć, gdyby nie uległ wypadkowi, Sąd musi uwzględnić zarobki najbardziej realne do osiągnięcia przez poszkodowanego. Przy braku szczególnych okoliczności, które powinien wykazać powód, z reguły nie ma podstaw do uwzględnienia zarobków najwyższych, bowiem sama teoretyczna możliwość zatrudnienia w placówkach oferujących najwyższe zarobki, nie jest wystarczająca do przyjęcia, że poszkodowany rzeczywiście byłby w takiej placówce zatrudniony (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2002 r., I CKN 693/00).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd oceniając hipotetyczne zarobki S. D., jakie mógłby osiągnąć, gdyby nie uległ wypadkowi w dniu 7 marca 2012 r., Sąd oparł się na faktycznie otrzymanych przez powoda dochodach w okresie od lutego 2011 r. do lutego 2012 r., które wyniosły średnio ok. 3.050 zł brutto miesięcznie, tj. ok. 2.453 zł netto. Przywołać bowiem należy fakt, że przed wypadkiem powód był docenianym pracownikiem pozwanej spółki, nieformalnie pełnił funkcję brygadzysty, a na przestrzeni kolejnych miesięcy w 2011 r. dochodziło do dużych wahań jego wynagrodzenia wskutek przyznawania przez pracodawcę S. D. premii uznaniowych. Sąd przyjął zatem, że gdyby nie doszło do wypadku w dniu 7 marca 2012 r., pozostawałby w dalszym ciągu zatrudniony w pozwanej spółce,

zachowując dotychczasowe średnie wynagrodzenie. Z tego też względu Sąd nie uznał za właściwy punkt odniesienia jako hipotetyczne zarobki powoda w okresie po wypadku przedstawionego przez pozwaną zaświadczenia o średnim wynagrodzeniu robotników budowlanych na przestrzeni lat 2012-2019, według którego wynagrodzenie pracowników na tego typu stanowiskach niemal w każdym miesiącu (za wyjątkiem marca, kwietnia i maja 2012r.) było znacznie niższe niż średnie wynagrodzenie powoda w spółce, jednocześnie niewiele przekraczając poziom minimalnego wynagrodzenia za pracę, które w 2012 r. wynosiło 1500 zł brutto, w 2013 r. – 1600 zł, w 2014 r. – 1680 zł, w 2015 r. – 1750 zł, w 2016 r. – 1850 zł, w 2017 r. – 2000 zł, w 2018 r. – 2080 zł, w 2019 r. – 2250 zł.

W tym miejscu należy przywołać art. 21 ust. 1 pkt 3c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128), zgodnie z którym odszkodowania w postaci renty przyznane na podstawie przepisów prawa cywilnego w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, otrzymane przez poszkodowanego, który utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo którego potrzeby zwiększyły się lub widoki powodzenia na przyszłość zmniejszyły, oraz odszkodowania w postaci renty przyznane na podstawie przepisów prawa cywilnego w razie spowodowania śmierci poszkodowanego, otrzymane przez osoby uprawnione, o których mowa w art. 446 § 2 kodeksu cywilnego, a także miesięczne świadczenia na zapewnienie środków utrzymania, o których mowa w art. 753³ § 1 kodeksu postępowania cywilnego są wolne od podatku dochodowego. Treść powyższego przepisu skutkuje tym, że rentę wyrównawczą wylicza się jako różnicę dochodów netto, a nie brutto (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23.11.2010 r., I PK 47/10; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26.06.2017 r., I ACa 371/16; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 26.06.2015 r., I ACa 847/14; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26.02.2014 r., I ACa 755/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 4.09.2012 r., I ACa 713/12).

Podstawą renty wyrównawczej na rzecz powoda była zatem obliczona różnica pomiędzy jego hipotetycznymi dochodami – ustalonymi na poziomie 2.453 zł (jako średniej netto wynagrodzenia otrzymywanego u pozwanej w okresie roku przed wypadkiem), a kwotą faktycznych dochodów w okresie objętym żądaniem, tj. od maja 2012 roku. Tak obliczoną podstawę renty Sąd powiększał następnie o kwotę ustalonych zwiększonych potrzeb powoda w konsekwencji wypadku.

Mając na uwadze zmienne kwoty dochodów powoda z tytułu zasiłku chorobowego, a następnie świadczenia rehabilitacyjnego w okresie od maja 2012 r. do sierpnia 2013 r., w tym również niewypłacanie przez ZUS świadczeń w październiku i listopadzie 2012 r. i następnie wypłacenie wyrównania w grudniu 2012 r., Sąd powziął przekonanie o konieczności obliczenia podstawy renty wyrównawczej w tym okresie na podstawie średnich dochodów powoda. Suma świadczeń wypłaconych S. D. we wskazanym okresie wyniosła 28.962,22 zł tj. średnio na miesiąc 1.810,15 zł, czyli w przybliżeniu 1.810 zł. Różnica między tak obliczoną kwotą, a zarobkami powoda przed wypadkiem wynosi 643 zł.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że żądanie powoda o zasądzenie od pozwanej renty wyrównawczej za wskazany wyżej okres obejmowało kwotę po 1.000 zł miesięcznie, Tym samym, Sąd Okręgowy przyjął, że żądana przez powoda część renty obejmująca zwiększenie jego potrzeb stanowi kwotę 357 zł, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Począwszy od września 2013 r. jedynym źródłem utrzymania powoda była renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w następujących kwotach:

Okres	Kwota renty	Różnica między dochodami u pozwanej a wypłacaną rentą
od 01.09.2013 do 31.12.2013	635 zł	1818 zł
od 01.01.2014 do 28.02.2015	674,76 zł	1778,24 zł

od 01.03.2015 do 28.02.2016	700,25 zł	1752,75 zł
od 01.03.2016 do 28.02.2017	702,01 zł	1750,77 zł
od 01.03.2017 do 28.02.2018	773,00 zł	1680 zł
od 01.03.2018 do 28.02.2019	794,41 zł	1658,59 zł
od 01.03.2019 do 29.02.2020	845,90 zł	1607,10 zł
od 01.03.2020 do 28.02.2021	878,81 zł	1574,19 zł
od 01.03.2021 do 28.02.2022	926,80 zł	1526,20 zł

W zakresie części renty dotyczącej zwiększonych potrzeb, wskazać należy, że zwiększenie takie stanowi również szkodę, z tym że na ogół przyszlą, wyrażającą się w stale powtarzających się wydatkach na ich zaspokojenie, np. konieczność stałego leczenia, zabiegów, kuracji, opieki osób trzecich, specjalnego odżywiania, zakupu lekarstw itp. (por wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24.05.1996 r., III APr 7/96, opubl. OSA 1997/6/18, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 11.06.2015 r., I ACa 1821/14, opubl. LEX nr 1771331). Dokładnie określone żądanie wraz z powołanymi na jego uzasadnienie okolicznościami faktycznymi określa zakres prawa podmiotowego poddanego ochronie, a w konsekwencji wytycza granice rozpoznania sprawy, co ma też znaczenie z punktu widzenia obrony prowadzonej przez stronę przeciwną. Dochodzenie renty na zwiększone potrzeby w określonym rozmiarze jest wynikiem sumy poszczególnych wydatków ponoszonych na zaspokojenie konkretnych zwiększonych potrzeb będących następstwem czynu zabronionego, określonych kwotowo przez uprawnionego. W tym znaczeniu żądanie sformułowane przez powoda winno pozostawać w związku z wykazanymi potrzebami. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16.11.2016 r., I ACa 551/16, Lex nr 2200343).

Z zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego w postaci pisemnych opinii biegłych wynika, że powód od czasu wypadku wymaga systematycznych kontroli lekarskich i rehabilitacji oraz przyjmowania leków. W ocenie Sądu Okręgowego, podejmowanie przez powoda leczenia, również w zakresie leczenia psychologicznego i psychiatrycznego należy przyczynowo powiązać z wypadkiem, który miał miejsce 7 marca 2012 r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że konieczność przyjmowania przez S. D. leków, tak przeciwbólowych, jak i zaleconych przez psychiatrę, stanowi konsekwencję wypadku. Zauważyć bowiem należy, że przed tym zdarzeniem powód nie leczył się w poradni zdrowia psychicznego, a zasięgnął porady lekarza psychiatry z uwagi na długotrwałe znaczne obniżenie nastroju, wynikające z dolegliwości zdrowotnych, wiążących się z tym trudnościami finansowymi oraz rozpadem małżeństwa, do czego miejsce niedługo po wypadku. Zauważyć przy tym należało, że udowodnione przez powoda koszty leków i pieluchomajtek obejmują okres począwszy od września 2017 r. do lipca 2019 r. i wynoszą średnio ok. 150 zł miesięcznie.

Sąd uznał ponadto, że do zwiększenia kosztów utrzymania powoda ze względu na wypadek doszło również w obszarze wydatków ponoszonych na dojazdy samochodem, bowiem wskutek wypadku i doznanych obrażeń, w szczególności w obrębie kręgosłupa oraz nogi, S. D. nie może przemieszczać się komunikacją zbiorową, a ponadto z uwagi na rozmieszczenie placówek leczniczych w odległości do 40 km od jego miejsca zamieszkania, z pewnością ponosi koszty dojazdów wyższe niż ponosił na co dzień przed wypadkiem. Na szczególną uwagę zasługuje zbiór faktur z okresu, gdy powód odbywał rehabilitację w ośrodku dziennym w K., oddalonym od miejscowości zamieszkania powoda o ok. 40 km i przez cztery tygodnie pokonywał ten dystans dwukrotnie. Wówczas w przeciągu miesiąca S. K. wydatkował na

paliwo kwotę ponad 700 zł. Wprawdzie rehabilitacja w ww. ośrodku odbywa się nie częściej niż raz w roku przez cztery tygodnie, jednak zdaniem Sądu stanowi podstawę do uwzględnienia jako zwiększonych potrzeb powoda wynikających z przebytego wypadku kwoty 50 zł miesięcznie jako ryczałtowego kosztu transportu.

Zdaniem Sądu za usprawiedliwiony wydatek związany z rehabilitacją powoda i jednocześnie pozostający w związku z wypadkiem z dnia 7 marca 2012 r. należało uznać koszty utrzymania adoptowanego przez powoda ze schroniska psa. W ocenie Sądu opieka nad zwierzęciem istotnie może mieć wymiar terapeutyczny, tak fizycznie, z uwagi na wiążącą się z posiadaniem psa konieczność wyprowadzania go na spacerów czyli aktywizowania ruchowego, jak i psychicznie – obecność psa wpływa bowiem na poprawę nastroju, oswoja z dotykiem, daje poczucie bezpieczeństwa. Powód wyczerpująco wyjaśnił, że przed wypadkiem nie planował przygarnięcia psa, jednak zdecydował się na ten krok ze względu właśnie na fakt, że wyprowadzanie psa zmusi go do większej aktywności fizycznej i częstsze wychodzenie z domu, a w konsekwencji – podniesie zakres ruchu. Za istotne w zeznaniach powoda Sąd uznał również, że początkowo pies pomagał powodowi się przemieszczać, ponieważ ciągnąc smycz zmniejszał wysiłek, jaki powód musiał włożyć we własny ruch. Jako ryczałt kosztów utrzymania zwierzęcia Sąd przyjął kwotę po 100 zł miesięcznie.

Tak obliczone zwiększone potrzeby S. D. stanowiły łącznie kwotę 350 zł miesięcznie, co odpowiada różnicy między żądaną kwotą renty wyrażoną w pozwie, a następnie w jego modyfikacji co do okresu od maja 2012 r. do sierpnia 2013 r.

Powiększenie różnicy potencjalnych dochodów S. D. u pozwanej (2 453 zł) i faktycznie otrzymywanych przez powoda dochodów w okresie od maja 2012 r. o kwotę 350 zł jako wysokość zwiększenia kosztów utrzymania powoda wynikających z wypadku dało następujący wynik:

- 1) od maja 2012 r. do sierpnia 2013 r. – 1000 zł;
- 2) od września do grudnia 2013 r. – 2 168 zł;
- 3) od stycznia 2014 r. do lutego 2015 r. – 2 128,24 zł;
- 4) od marca 2015 r. do lutego 2016 r. – 2 102,75 zł;
- 5) od marca 2016 r. do lutego 2017 r. – 2 100,77 zł;
- 6) od marca 2017 r. do lutego 2018 r. – 2 030,00 zł;
- 7) od marca 2018 r. do lutego 2019 r. – 2 008,59 zł;
- 8) od marca 2019 r. do lutego 2020 r. – 1 957,10 zł;
- 9) od marca 2020 r. do lutego 2021 r. – 1 924,19 zł;
- 10) od marca 2021 r. – 1 876,20 zł.

Na podstawie powyższych obliczeń Sąd zasądził w wyroku na podstawie art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. od pozwanej na rzecz powoda wyżej wymienione kwoty tytułem renty wyrównawczej, z tym jednak wyjątkiem, że świadczenie zasądzone od pozwanej na rzecz powoda za okres od września 2013 r. do października 2014 r. zostało ustalone w kwocie po 1.715,38 zł ze względu na wyrażoną w art. 321 k.p.c. zasadę bezwzględnego zakazu wyrokowania ponad żądanie. W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo S. D., jako nieudowodnione.

W pkt. 2 wyroku Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.760,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o treść art. 98 k.p.c. i § 2 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800). Powyższa kwota została obliczona z uwzględnieniem, że w ostatecznym stanowisku procesowym, powód wnosił o zasądzenie na jego rzecz renty wyrównawczej w wysokości po 2.919,77 zł, począwszy od 1 stycznia 2019 r. i na przyszłość, w związku z

czym ostateczna wartość przedmiotu sporu na podstawie art. 22 k.p.c. wyniosła 35.037,24 zł. Zastosowana stawka wynosi zatem 3.600 zł. Ze względu na fakt, że w niniejszym postępowaniu wyrok zasądający rentę wyrównawczą został uchylony, zaś obowiązek rozstrzygnięcia o kosztach za I i II instancję pozostawiony tutaj. Sądowi, do obliczenia wysokości kosztów przyjęto dwukrotność kwoty 3.600 zł (z uwagi na dwukrotne rozpoznanie sprawy w I instancji), zsumowaną z połową tej kwoty – 1.800 zł, na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 ww. Rozporządzenia, co stanowiło łącznie kwotę 9000 zł.

Zasądzona od pozwanej na rzecz powoda na przyszłość renta stanowiła kwotę 1.876,20 zł, czyli w skali roku – 22.514,40 zł. Różnica między świadczeniem żądanym a zasądzonym wynosi 12.522,84 zł, co oznacza, że powód wygrał niniejszą sprawę w 64%. W związku z powyższym, Sąd obliczył kwotę należnego S. D. zwrotu kosztów zastępstwa procesowego jako 64% z kwoty 9.000 zł, co dało 5.760 zł.

SSO Renata Gąsior